

Onnodig wisselen van medicijnen

Nieuwe afspraken over het veilig wisselen van medicijnen

April 2022

Leidraad verantwoord wisselen van medicijnen

De afgelopen jaren is er veel onduidelijkheid geweest over het wisselen van medicijnen. Wanneer kan het wel en hoe zorg je ervoor dat het wisselen van medicijnen goed wordt begeleid.

Sinds kort zijn er werkafspraken (een leidraad) gemaakt hoe het wisselen van medicijnen met dezelfde werkzame stof, dezelfde sterkte, dezelfde toedieningsvorm en afgiftepatroon veilig kan.

Over het niet-wisselen, bijvoorbeeld bij medische noodzaak, zijn heldere afspraken gemaakt. In de werkafspraken is een lijst opgenomen met medicijnen in categorie rood, oranje, groen. Op deze manier is het snel duidelijk wanneer het wisselen wel of beter niet kan. Het onbeperkt wisselen van medicijnen wordt tegengegaan. Ook staan in de werkafspraken afspraken over de begeleiding bij wisselen

Diverse organisatie zijn bij de totstandkoming van de werkafspraken (leidraad) betrokken:

- Patiëntenfederatie Nederland (PF), ReumaNederland is hierbij betrokken geweest
- Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG)
- Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV)
- Federatie Medisch Specialisten (FMS)
- Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP)
- Zorgverzekeraars Nederland (ZN)

Lees de leidraad verantwoord wisselen van medicijnen

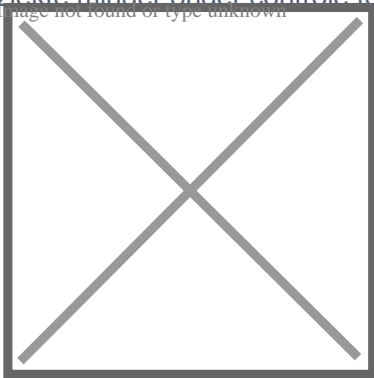
Het wisselen van medicijnen – zonder medische noodzaak – moet zoveel mogelijk beperkt worden

November 2020

Wat is er aan de hand?

Bijna een miljoen mensen met een chronische aandoening – waaronder reuma – wordt jaarlijks zonder medische reden op een ander medicijn omgezet. ReumaNederland heeft hier in 2018 onderzoek naar

gedaan samen met 13 andere patiëntenorganisaties. Het wisselen van medicijnen zorgt voor onnodige gezondheidsklachten en onrust bij mensen die afhankelijk zijn van hun medicatie. Zo voelt 34% van de ondervraagden zich zieker/ongezonder na wisseling naar een ander merk en heeft 37% het gevoel de ziekte minder onder controle te hebben.

Wat vindt ReumaNederland?

Wij vinden dat dit wisselen zoveel mogelijk beperkt moet worden. Samen met 15 andere patiëntenorganisaties pleit ReumaNederland ervoor dat:

- Bij bepaalde medicijnen en patiëntengroepen niet mag worden gewisseld van medicatie omdat het risico op schade aan de gezondheid te groot is.
- Bij alle andere medicijnen er slechts één keer onder strenge voorwaarden mag worden gewisseld.
- De vermelding 'medische noodzaak' op een recept door de zorgverzekeraar en de apotheek gehonoreerd moet worden.

Wat doet ReumaNederland?

Samen met 15 andere patiëntenorganisaties werken wij aan het voorkomen van onnodig wisselen van medicijnen.

Activiteiten van de afgelopen periode:

- ReumaNederland pleit voor duidelijkheid Medische Noodzaak ook bij modernisering van GVS (Geneesmiddelen Vergoeding Systeem)
- Deelname aan 'Werkgroep 2' bij het traject 'Verantwoord wisselen medicijnen' onder leiding van VWS. Deze werkgroep houdt zich bezig met het opstellen van werkafspraken met apothekers, zorgverzekeraars, artsen en VWS rondom het verantwoord wisselen van medicijnen. Hieronder vallen ook heldere afspraken voor de uitvoering van medische noodzaak op recept. (2018-2020).
- **Brief aan Tweede Kamer en vragen aan de Minister** over mislukte overleg 'Verantwoord wisselen' (februari 2020)
- **Brief aan Tweede Kamer** waarin we o.a. pleiten voor meldpunt (november 2019)
- Meegewerkt aan **flietspeiling Medicijntekorten** van Patiëntenfederatie (februari 2019)
- Meegewerkt aan **flietspeiling Medische Noodzaak** van Patiëntenfederatie (oktober 2018).
- **Overleg met minister Bruins** over onnodig wisselen medicijnen (juni 2018).

- Gesprekken met het ministerie van VWS en diverse Kamerleden.
- **Onderzoek naar het wisselen van medicijnen** (pdf), in samenwerking met 13 andere patiëntenorganisaties (april 2018).
- Actieve deelname aan werkgroep 'Wisselen Medicijnen' met 15 patiëntenorganisaties.
- Continue lobby om **preferentiebeleid bij methotrexaat injecties te voorkomen**.

Wat is het resultaat?

- Aandacht in de Tweede Kamer rondom het wisselen van medicijnen. Er zijn kritische vragen gesteld en moties ingediend (juni 2018 – oktober 2020).
- Op verzoek van ons en de andere patiëntenorganisaties organiseert de minister in het najaar 2018 een 'bestuurlijk overleg'. Daarin worden de belangrijkste aanbevelingen uit ons onderzoek besproken met zorgverzekeraars, apothekers, artsen en patiënten.
- Het ministerie van VWS heeft werkgroepen opgezet voor:
 - het maken van een lijst van geneesmiddelen en indicaties waarbij niet gewisseld mag worden;
 - het formuleren van voorwaarden voor verantwoord wisselen;
 - het honoreren van medische noodzaak door apothekers en verzekeraars.

Ervaringen

Uit het onderzoek van de 16 patiëntenorganisaties blijkt onder andere dat:

- Mensen met reuma vaker wisselen van medicijn vergeleken met respondenten met andere chronische aandoeningen.
- Zo'n twee derde van de respondenten met reuma problemen ervaart met wisselen bij dezelfde werkzame stof.
- Meer dan 70% van de ondervraagden geen informatie heeft gekregen over hun medicijnwissel.
- Vermelding door de behandelend arts van 'medische noodzaak' op het recept in de helft van de gevallen niet wordt gehonoreerd.

Ingrid (heeft o.a. artritis, artrose en fibromyalgie): *“Doordat ik voor verschillende aandoeningen medicijnen slik, raak ik iedere keer in de war als medicijnen er anders uit zien en/of anders verpakt zijn.”*

Jeanet (heeft reumatoïde artritis en artrose): *“Je moet vooral ook zelf goed opletten wat je meekrijgt. Nadat ik mijn oude medicijnen weer terug had gekregen, ging het toch weer mis. Toen ik mijn medicijnen ging ophalen, kreeg ik weer de verkeerde mee. Ik heb meteen gezegd dat het niet de goede spuiten waren en dat ik ze niet mee ging nemen. Heb daarna mijn oude spuiten weer gekregen.”*

Meer informatie

- TV uitzending De Monitor [Alweer wisselen van medicijn?](#) (november 2020)
- TV uitzending Max Meldpunt [Waarom krijg ik mijn medicijn niet mee?](#) (oktober 2020)
- Reporter Radio1: [‘Patiënten de dupe van medicijnwisseling’](#) (juni 2020)
- Nieuwsbericht: [Zorgverzekeraars en apothekers blokkeren akkoord over wisselen van medicijnen](#) (februari 2020)
- Nieuwsbericht: [Medische Noodzaak is geen garantie voor juiste medicijn](#) (oktober 2018)
- Nieuwsbericht: [Constructief overleg patiëntenorganisaties en minister Bruins over onnodig wisselen medicijnen](#) (juni 2018)
- Nieuwsbericht: [Stop onnodig wisselen van medicijnen!](#) (april 2018)
- Rapport [Wisselen van Medicijnen](#) (pdf) (april 2018)
- [Factsheet](#) (pdf) Wisselen van Medicijnen (april 2018)
- Blog [‘Ander doosje medicijnen?’](#) (april 2018)
- [Veelgestelde vragen over het wisselen van medicijnen](#)